

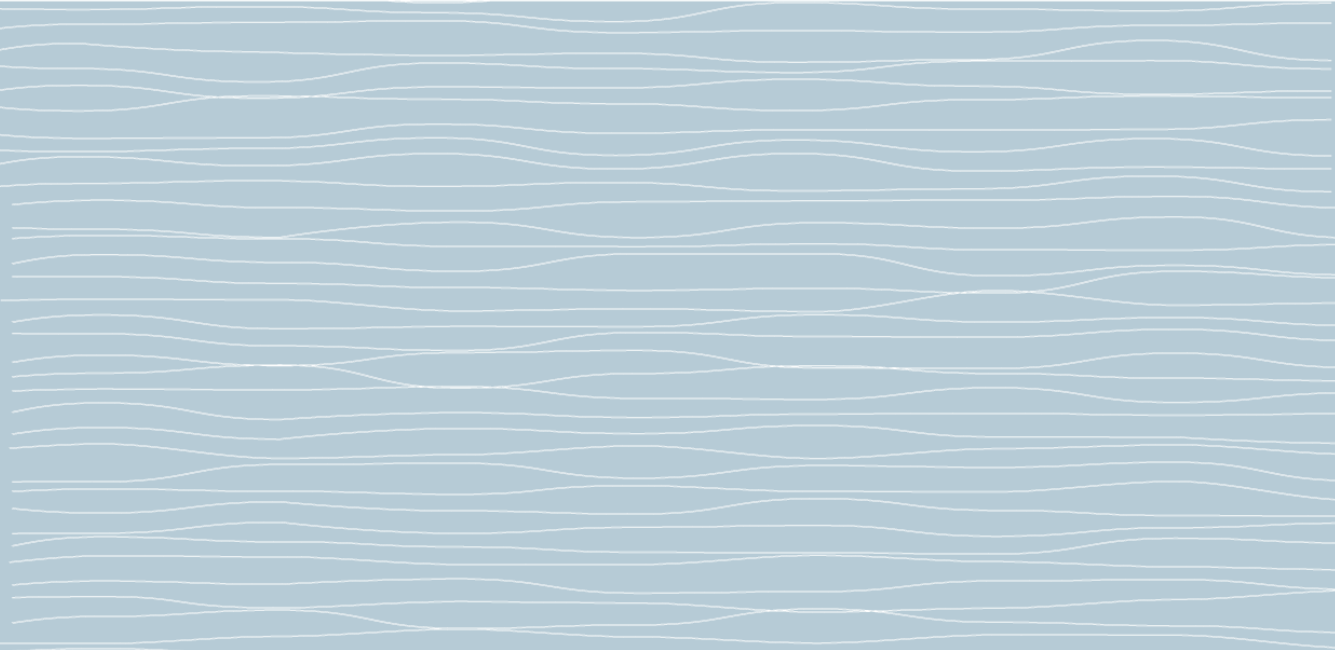
DET BÖRJADE MED AVHANDLINGEN

RICHARD MURRAY

SÄRTRYCK ur Magnus Henrekson, red. (2009), *IFN/IUI 1939–2009*.

Sju decennier av forskning om ett näringsliv i utveckling.

Stockholm: Ekerlids.

DET BÖRJADE MED AVHANDLINGEN

RICHARD MURRAY

När jag 1980 kom till IUI första gången så var det för att få hjälp med att få ihop min avhandling. Min idé var att det behövdes en teori för kommuner jämbördig med nationalekonomins teorier för hushåll och företag. Jag hade redan skrivit det mesta, egentligen alldeles för mycket. Jag hade haft högre seminarium på nationalekonomiska institutionen i Stockholm. Men nu skulle alla manussidorna i pärmen jag hade med mig smältas ihop till något som liknade en bok. Jag vill inte påstå att vi lyckades – Bengt-Christer Ysander och jag – men det blev en avhandling och den godkändes av en välvillig betygsnämnd.

Min handledare var Lars Werin. Möjligen var det så att han trodde att jag aldrig skulle bli färdig och att han därför satte sitt hopp till att Bengt-Christer skulle få ordning på den ostyriga mängden av kapitel. Bengt-Christer kände jag sedan tiden i den statliga Budgetutredningen – en fortsättning på Programbudgetutredningen – som pågick 1970–73. Jag gjorde en paus i mina doktorandstudier och jobbade som sekreterare där. Det var på direkt uppmaning av Lars, som var ledamot av utredningen.

Bengt-Christer var den stora gurun på programbudgetering och skissade på ett grandios betänkande. Men han hade så många järn i elden att det aldrig blev något av – han jagades ständigt av telefoner som ringde på de många tjänsterum han hade för olika uppdrag. Jag kunde höra honom komma in genom dörren till huset vid Baggensgatan i Gamla Stan där vi satt med utsikt över S:t Görans och draken. Han försvann ned till de undre regionerna, där han hade sitt rum mot Österlånggatan, klockan kunde vara tio på förmiddagen. Om det då ringde i telefonen hos honom, hörde jag strax hur han tog spiraltrappan i några lätta steg, varefter dörren slog igen. Telefonen fortsatte att ringa ett tag och jag förmodade att han gått till något av sina andra tjänsterum. Mitt intresse fångade han med tanken på en stor systematisk överblick av de offentliga utgifterna, vad staten bidrog med och vad kommunerna bidrog

med, och hur alltsammans relaterade till riksdagens budgetbeslut. Jag kom en bit på detta i min avhandling, men där blev det en ofullbordad symfoni. Senare kunde jag plocka upp tråden, men då var Bengt-Christer borta. Han dog alldeles för tidigt, 1992.

IDÉSPRUTAN YSANDER

Bengt-Christer Ysander var otroligt uppslagsrik och hade den där fantastiska förmågan att väcka storartade tankar hos andra. Han fick helt enkelt andra att känna sig klipska – klipskare än vi var. Han sög på sin evinnerliga pipa och strödde generöst fascinerande och grandiosa idéer kring sig. Vi plockade medvetet eller omedvetet upp hans idéer om bostadslotteri, anbuds konkurrens i den offentliga sektorn, reallån, utgiftsskatt, vilka som är bäst på att prognostisera den framtida efterfrågan på utbildad arbetskraft: AMS eller studenterna? M.m., m.m.

De stora perspektiven och de många idéerna beredde honom sedan problem. Inte sällan fick han uppdrag – av Försvarets Forskningsanstalt (FOA), Finansdepartementet, energiutredningar, Förvarsdepartementet och andra – att utveckla idéerna och skriva en rapport, utredning eller PM. Som den gentleman han var och med ett visst mått av överskattning av sin förmåga sa han aldrig nej. Uppdragen hopade sig, liksom tjänsterummen på olika adresser. Och de många ringande telefonerna.

För en energikommission, jag kommer inte ihåg vilken, skulle han, någon gång i början av 1980-talet, utreda katastrofplanering för rikets energiförsörjning¹ – kort efter Harrisburg och folkomröstningen om kärnkraft. Det var det s.k. Kran-projektet. Luften var laddad av misstänksamhet. En dag kom Bengt-Christer och sa till mig, något blekare än vanligt under den yviga kalufsen, att han var orolig för en sak. Han hade tappat manuset till rapporten i tunnelbanan. Han var inte ett dugg orolig för att behöva skriva om allt. Men han var orolig för att manuset kunde komma i händerna på några kärnkraftsmotståndare, som skulle kunna utmåla sårbarheten i det kärnkraftsbaserade energisystemet som katastrofal. Vilket liv det skulle kunna bli!

BUDGETUTREDNINGEN

I Budgetutredningen bidrog Bengt-Christer med det teoretiska tänkandet. När jag nu läser hans korta reservation inser jag hur starkt hans sätt att resonera har påverkat mig. Det är inget komplicerat, matematiskt resonemang utan ett princi-

¹ Ysander (1981).

piellt resonemang, i vilket han knyter ihop organisation, spelregler och ekonomiska principer. Och han ställer inledningsvis den fundamentala frågan om syftet med de principer för värdering av statliga tillgångar som utredningen skulle fastställa. Utan ett klart angivet syfte, skrev han, ”medför detta oundvikligen att det statliga bokhålleriet framstår som ett självändamål som gör förslagen godtyckliga och omöjliga att utvärdera.”²

Budgetutredningen gjorde ett allvarligt försök att få riksdag och regering att anamma ett programtänkande. Utredningen utformade ett förslag till ändamålsindelning av statsbudgeten, i sektorer och program. Inom sektorerna – t.ex. bostäder, energi, arbetsmarknadsåtgärder – skulle det finnas program. Riksdagen skulle besluta i termer av sektorer och program i stället för anslag till myndigheter. Detta var år 1973. Ett antal år av politisk hybris, svällande statsbudgetar och ekonomisk tillbakagång följde, under vilka dessa idéer låg för fåfot. Långt senare – 1990 – föreslog Budgetpropositionsutredningen en grov ändamålsindelning i s.k. utgiftsområden, vilka i stort sett motsvarade riksdagsutskottens ansvarsområden. Det var en administrativ indelning som inte skulle ha vunnit Bengt-Christers gillande. Jag fick tillfälle att slå ett slag för hans idéer när ytterligare några år gått och då som medlem i Finansdepartementets VESTA-projekt. Där lanserade vi förslaget att budgeten skulle indelas i program, med någorlunda ensartade samhällsmål. Så blev det – Bengt-Christers log nog i sin himmel – men rationaliteten blev kortvarig. 2001–2008 förekom i statsbudgeten en presentation i drygt fyrtio politikprogram. Men sedan slog statsvetarna och juristerna till igen. Sten Heckscher föreslog i sin utredning *Att styra staten* (SOU 2007:75) att denna programindelning skulle avskaffas. Vilket just skett i och med statsbudgeten för 2009. För finansministern, Anders Borg, tycks överblick av den offentliga sektorns utgifter vara fullkomligt ointressant. Det verkar ha gått både finansministern, statsvetarna och juristerna förbi, att det ligger en poäng i att riksdagen beslutar om programmen och att regeringen styr myndigheterna med anslag och uppdrag till dessa.

SKRIVAUTOMATER OCH BARNVAKT

1980 hade jag ingen tjänst på IUI, men fick vara där med mina manuskript och framför allt ha seminarier och få hjälp med utskrifter. Det var ett gäng fantastiska damer som skötte utskrifterna på något som kallades skrivautomater. Skrivautomaterna var föregångare till vår tids datorer. De var jättestora maskiner som var och en tog upp ett halvt rum. Med många konstfärdiga tryckningar på olika

² SOU 1973:43, s. 280.

knappar kunde man göra radbrytningar, understrykningar, sätta rubriker, börja på ny sida etc., allt sådant som vi tar för givet när vi sitter vid våra laptops i dag. Det var bara skrivdamen som behärskade tekniken och kunde bemästra dessa monster.

Främst bland damerna var Wera Nyrén. Hon var fullt medveten om sin egen betydelse ifråga om att manövrera skrivautomaterna samtidigt som hon nog betraktade forskare som opraktiska på grund av tillkortakommanden i just detta avseende. Wera inte bara skrev in mina manuskript på de väldiga automaterna utan tog också hand om min son.

Möjligen bevekades Wera av att jag försökte föreställa pappaledig samtidigt som jag höll seminarier och läste korrektur. Det gick till så att Robin, från början sex månader, kröp omkring på de ganska gräsliga, gröna heltäckningsmattorna på plan 6, Grevgatan 34, medan jag satt och läste. Med en rulle Örebro Mariekex höll jag honom lugn. När han tröttnade och började låta singlar jag ut ett nytt kex på mattan. Wera och flera andra av damerna förbarmade sig dock allt som oftast över det arma barnet. När det var seminariegenomgångar av manus var Wera och de övriga skrivdamerna oersättliga. Min svärmor var dock måttligt imponerad av mina insatser för att ta hand om hennes barnbarn.

Kate von Arnold tog inte hand om Robin men väl om mina diagram. Hon var alltid mycket välklädd och hade långa, målade naglar. Hon hade sin egen studio på vinden. Då och då steg hon ned till de undre regionerna och gjorde en svepande entré till fiket.

Förutom Bengt-Charister läste Siv Gustafsson och Erik Mellander mina alster. Siv hade möjligen ett intresse av avhandlingens delstudie om statsbidragens effekt på daghemsutbyggnaden. Hon kunde räkna ut att daghem var samhällsekonomiskt lönsamma. Lönsamheten byggde på att kvinnor som eljest inte skulle ha förvärvsarbetat kom att göra det genom att dagis tog hand om deras barn. Tyvärr för Siv visade min delstudie att utbyggnaden av den samhälleliga barnomsorgen inte hade haft någon effekt på förvärvsfrekvensen för kvinnor med barn 0-7 år men att förvärvsfrekvensen hade haft effekt på utbyggnaden.

Erik Mellander har jag hållit kontakten med under många år. Hade han godtagit en viss ekonometrisk skattningsmetod, då var även Bengt-Charister trygg.

LOGROLLING I STADSHUSET

Den stora dagen var inne och jag skulle just gå in i sal A1 i ett av de blå husen i Frescati när Bengt-Charister viskade till mig: "Vad Du än gör, reta honom inte!" Vilket fick mig att känna mig som om jag skulle in i en lejonbur. Lejonet, som inte skulle retas, var min opponent, Ingemar Ståhl, Bengt-Christers radarkompis

från FOA-tiden. Han såg farlig ut och frågade varför jag inte hade några referenser till public choice-litteraturen, när avhandlingen ju försökte modellera kommuners utgiftsbeslut. Jag tyckte då, fast jag inte sa det, att den teoribildningen inte verkade särskilt givande för min problemställning. Public choice var då ganska nytt i Sverige. Lars Werin hade visserligen redan börjat introducera teorin och jag hade fördröjt mitt avhandlande genom att länge, länge sitta och grubbla över om Buchanans *theory of clubs* kunde användas för mina kommuner. Många år senare fick jag växla några ord med Buchanan, på ett Lucia-kaffe på IUI. Jag försökte göra troligt att public choice-teorin inte kunde förklara varför svenska politiker, med Kjell-Olof Feldt i spetsen, skulle vilja eliminera ett stort budgetunderskott med en rad impopulära åtgärder – vilket de nyligen gjort.

Bengt-Christer ordnade tillsammans med den amerikanske ekonomen Edward Gramlich en trevlig IUI-konferens om styrningen av kommuner. Möjligen var vi denna gång, liksom vid så många andra tillfällen, på Saltsjöbadens Grand Hotel. Konferensen gav mig tillfälle att träffa en rad personer som jag hade i min referenslista i avhandlingen, bl.a. Wallace Oates och Peter Jackson.³

Mitt intresse för kommuner var inte bara teoretiskt. Jag och några likasinnade hade dragit i gång ett parti som hette Stockholmspartiet vilket hade kommit in i kommunfullmäktige 1979. Partiet fick en vågmästarställning. Stockholmspartiet gjorde upp än med höger, än med vänster. Våra uppgörelser syftade till mer pengar till cykelbanor och daghem. Och för att vi skulle få detta var vi tvungna att ställa upp på andra utgifter som vår tillfälliga koalitionspartner ville ha. Det blev dyra cykelbanor. Jag blev pinsamt medveten om att vi utgjorde en perfekt illustration av *logrolling*, ett centralt axiom i *public choice*-teorin. Genom att koppla ihop ett förslag med andra, helt ovidkommande förslag, kan man få en tillräckligt stor majoritet för att få igenom förslaget i en demokratisk församling. Det är vad som på engelska kallas *logrolling*.

1986 gick vi samman med moderaterna och accepterade deras skattesänkning på 14 öre plus de Electrolux-drivna Pysslingen-daghemmen. Det fick det socialdemokratiska finansborgarrådet John-Olle Persson att avgå. I min avhandling hade jag kommit fram till att politikens höger och vänster inte hade någon signifikant effekt på enskilda kommunala utgiftsområden, men väl på utdebiteringen och de totala utgifterna. Det var spännande att se att det var så det fungerade i praktiken.

³ Gramlich och Ysander (1985).

MÅT PRODUKTIVITETEN!

Vad skulle jag göra efter avhandlingen? Jag valde mellan Arbetslivscentrum och Statskontoret. Arbetslivscentrum lockade mig därför att jag länge varit intresserad av ekonomisk demokrati, enkannerligen arbetarstyrda företag. Jag hade varit i Jugoslavien och träffat Jaroslav Vanek och Branko Horvat.⁴ På nationalekonomiska institutionen fanns ett mycket starkt socialekonomiskt intresse. Vi hade seminarier med Rudolf Meidner och Alf Johansson.⁵ Min och många andras besvikelse var därför stor när institutionskollegiet sa nej till Ingvar Svennilsons förfrågan om institutionen ville ta på sig regeringens uppdrag att utreda den svenska inkomstfördelningen, det som sedan blev Låginkomstutredningen.⁶

Det blev Statskontoret. Där började jag 1981, ditlockad av verkets ende ekonom, Arne Granholm. Han slutade i samma stund som jag började. Jag hade en väldig ambition att omsätta mitt ekonomiska kunnande i utredningar om organisation och styrning av den statliga byråkratin – därtill inspirerad av Bengt-Christer, som då också ingick i verkets styrelse. Och visst rönt jag uppskattning – som främmande fågel! Myndighetens verksamhetsidé var ”effektivitet i den statliga förvaltningen”. Jag fick leda en förvaltningsekonomisk kurs och kunde föreläsa om Musgraves finanspolitiska teori (1959) och Niskanens (1971) teori om byråkratins ekonomi byggd på byråkraternas egenintressen.⁷ Men när jag frågade mina kollegor hur de definierade den ”effektivitet” som de skulle eftersträva, fick jag inget riktigt svar. De sa att: ”Effektivitet, det är IT och datorer, det är moderna lokaler, personalutbildning och standardiserade blanketter”. De talade bara om medlen och kunde inte definiera målet.

4 Jaroslav Vanek var en allmänt erkänd ekonom med jugoslaviskt ursprung. Han var verksam i USA (som så många andra jugoslaviska intellektuella på den tiden). Han utvecklade en teori för det arbetarstyrda företaget. Branko Horvat är mindre känd utanför Jugoslavien, men mycket erkänd i Jugoslavien. Han var en marxistiskt inspirerad ekonom som ingick i den s.k. Praxis-gruppen. Det var en grupp av jugoslaviska kommunister, f.d. partisaner och intellektuella som förespråkade en kommunism med ett mänskligt ansikte och som befann sig i opposition till Jugoslaviens mångårige president Tito. Horvat förespråkade en socialistisk marknadsekonomi och ledde sedermera ett litet parti i Kroatien, det enda som motsatte sig en militär lösning av konflikten med Serbien. Bland svenska ekonomer var det framför allt Bo Södersten som pläderade för en sådan modell (t.ex. Södersten 1973).

5 Rudolf Meidner skapade tillsammans med Gösta Rehn – båda LO-ekonomer – en modell för arbetsmarknadspolitiken som blev vägledande för ekonomisk politik i Sverige under många år. Den lanserades i en rapport till LO-kongressen 1951. Alf Johansson var nationalekonom, chef för Bostadsstyrelsen och ledde den Bostadssociala utredningen, SOU 1945:63.

6 SOU 1970:34.

7 Musgrave organiserade tänkandet rörande offentliga budgetar i tre kategorier: stabiliseringspolitik, allokeringspolitik och fördelningspolitik. Det var klargörande och effektivt. Sedermera har jag önskat lägga till den roll statsbudgeten har för styrningen av statliga myndigheter, en management- eller styrningsdimension. Niskanen lade med sitt arbete grunden för utvecklingen av *principal agent*-teorin. För frågan uppstod ju hur man skulle styra byråkrater, som inte bara hade statens utan också sina egna intressen för ögonen.

Inget ekonomiskt begrepp är mer missbrukat och använt i fler betydelser än ”effektivitet”. Det skulle i så fall vara ”samhällsekonomiskt lönsamt”. Jag tror aldrig jag lyckades förklara Pareto-effektivitet för mina kollegor på Statskontoret. Däremot att åstadkomma samma resultat till en lägre kostnad, det gick hem. Pareto-effektivitet var det enda effektivitetsbegrepp som Bo Axell rörde sig med och kunde acceptera. Så när jag var tillbaka på IUI några år senare och började tala om ”mer eller mindre effektivt” och Riksrevisionsverkets distinktioner mellan ”inre” och ”yttre” effektivitet, såg Bo mycket medlidsamt på mig.

1986–87 var jag tillbaka på IUI för att skriva en bilaga till långtidsutredningen. 1987 års LU leddes av Lars Heikensten och han ville ha en bilaga om effektiviteten i den offentliga sektorn. Jag hade sedan 1982 hållit på med studier av produktiviteten i den offentliga sektorn. Återigen var det Bengt-Christer som hade fått mig in på det spåret. Jag gick upp till honom på IUI och frågade vad han tyckte att jag skulle ta mig för med på Statskontoret. ”Mät produktiviteten”, var Bengt-Christers råd. Det gick inte med en gång. Efter ett par år lyckades jag få till stånd ett samarbete med Ingvar Ohlsson, den f.d. chefen för Statistiska centralbyrån. Under alla år som mäktig chef för detta verk hade han drömt om att få mäta output och produktivitet i den offentliga sektorn, men motarbetats av sina statistiker. Efter sin pensionering ledde han en undergrupp till Expertgruppen för studier i den offentliga sektorns ekonomi (ESO) där vi kunde dra i gång studier kring produktivitet. 1985 hade vi kommit så långt att vi hade gjort grova mätningar för ca 75 procent av all offentlig förvaltning tillbaka till 1960. Och 1987 fick jag chansen att presentera resultaten i en långtidsutredning (Murray 1987a och 1987b).

BILTULLAR OCH EFFEKTIVITET

Jag fick ett fantastiskt fint rum på IUI. Jag tror att det var Bengt-Christers, som han just lämnat för att flytta till Uppsala. Det var det största arbetsrum jag någonsin haft, med flera stora fönster och utsikt mot Oskarskyrkan. Om jag på Statskontoret var uppskattad för att vara just ekonom så var det på IUI det mest vardagliga man kunde vara. Och inte heller var jag någon superteoretiker som Pavel Pelikan eller något mattegeni som Erik Mellander. Jag var bara en av alla dessa trägna arbetare i vingården, en av dem som, likt Östen Johansson, Birgitta Swedenborg, Erik Höök, min barndomskamrat Carl Johan Dahlman och många andra IUI-forskare, lägger den empiriska grunden på vilka teoretikerna sedan kan bygga sina tinnar och torn. Men jag kom från den offentliga sektorn, var avdelningsdirektör och hade inblickar i byråkratin och politiken (åtminstone den kommunala). Det fick jag uppmärksamhet för på IUI. Särskilt när det var föredragningar för IUI:s styrelse.

Jag fortsatte att gnabbas med Bo Axell – vi gnabbades även om sättet att ta sig till jobbet från ungefär samma punkt på Kungsholmen: han alltid med bil, jag alltid med cykel. Stockholmspartiets lösning på trafik- och miljöproblemen i innerstaden var biltullar. Bo var rabiatt motståndare till tullar, medan däremot Gunnar Eliasson omedelbart fattade vitsen för egen del: ”Då kommer jag ju forrare till IUI.” Han hade p-plats i källaren på Grevgatan.

Min effektivitetsdefinition var inte särskilt sofistikerad, det kan jag i efterhand hålla med Bo om: effektivitet är produkten av *att göra saker rätt* och *att göra rätt saker*. Definitionen hade jag tagit från Peter Drucker och omsatt på följande sätt för att förklara för mina kollegor i statsförvaltningen.

$$\text{Effektivitet} = \text{Produktivitet} \cdot \frac{\text{Värdet av output}}{\text{Värdet av input}}$$

Ett exempel:

$$\text{Arbetsmarknadsutbildningens effektivitet} = \frac{\text{Antal utexaminerade elever}}{\text{lärartimmar}} \cdot \frac{\text{lön för nyutexaminerad}}{\text{lärarlön}}$$

Att göra saker rätt, det var produktiviteten (antal utexaminerade elever per lärartimme). Att göra rätt saker det var nyttan av output i förhållande till priset på input (lön för utexaminerade i förhållande till lärarnas löner). På det viset kunde jag anknyta till Riksrevisionsverkets ”inre” och ”yttre” effektivitet, vilket något lugnade dess generaldirektör G. Rune Berggren, samtidigt som det banade vägen för att räkna ihop elevtimmar, uppklarade brott, värnpliktsdagar, sjukkasseärenden, lantmåteriförrättningar m.m., m.m.

Jag hade minst lika svårt att förklara och försvara produktivitet bland mina kollegor och våra styrande politiker som bland ekonomer. Särskilt bland politikerna, men även för G. Rune Berggren, hette det att jag mätte fel saker: ”Är uppklarade brott ett bra mått på polisens output när det är bättre ju färre brott som begås?” Ekonomerna tyckte att jag borde mäta teknikutvecklingen med en specificerad produktionsfunktion. Men eftersom myndigheterna inte var kostnadsminimerande så var det ett dödsdömt företag.

OVÄRDERLIG ELLER VÄRDELÖS?

Bland mina kollegor inom statsförvaltningen var det också många som ansåg att det inte gick att mäta produktiviteten: vad den offentliga sektorn producerar är undandraget marknaden just för att det är så subtilt och svårfångat och inte läm-

par sig för marknadsprissättning. En gång fick jag frågan apropå en biblioteksstudie: ”Kan Du mäta värdet av att jag som bibliotekarie sätter en bok i handen på en person och den boken fullständigt förändrar den personens liv?” Många av mina kritiska kollegor var nog av den uppfattningen att den offentliga sektorns värde var höjt över allt tvivel och därför inte behövde mätas.

Bland de mera råbarkade näringslivsföreträdarna i IUI:s styrelse hette det tvärtom att värdet av den offentliga sektorn var ringa och att det var bortkastad möda att mäta produktiviteten i något så kontraproduktivt som den offentliga sektorn. Alltså den rakt motsatta motiveringen.

Efter många år och många ESO-rapporter (t.ex. Murray 1996) och även en artikel i en NBER-rapport (Murray 1992) om produktivitetens utvecklingen i den offentliga sektorn har mätning av output och produktivitet i den offentliga sektorn äntligen accepterats. Eurostat har på EU-kommissionens uppdrag givit alla medlemsstater i uppdrag att mäta output och inte bara input i den offentliga sektorn. Det ska ske inom ramen för nationalräkenskaperna. Metoderna överensstämmer med dem som Ingvar Ohlsson och jag tog fram i början av 1980-talet. Inte för att jag tror på någon direkt påverkan av vårt arbete, men i framkanten av utvecklingen var vi.

Medan jag kämpade med att definiera, mäta och aggregera output för polis, domstolar, arbetsförmedlingar, daghem, sjukvård m.m. löste Bengt-Christer och Erik Mellander mätproblemet på ett mycket elegantare sätt: de mätte produktivitet utan att mäta output – istället mätte de input.⁸

Över allt och alla svävade Gunnar Eliassons vänliga ande. Han uppmuntrade och stöttade och finansierade oss. Färdiga rapporter firades med provning av viner ur en väl sorterad källare. Gunnar tog de säkerligen tuffa diskussionerna med industriledarna i styrelsen, efter att esoteriska forskare presenterat uppsatser fulla med obegripliga formler. Gunnar hade också varit expert i Budgetutredningen, men hade en grundmurad skepsis till politik och den offentliga sektorn. Att jag trots min förvaltningsbakgrund fick vara på IUI ett par år sätter jag ett mycket stort värde på. Vid styrelsemöten, studiebesök och konferenser fick jag tampas med livs levande ledare för världskoncerner. Atmosfären var öppen och generös, mycket tack vare Gunnars avväpnande godmodighet. Men många raka puckar serverades också. En känd amerikansk forskare, Richard Day, råkade vid ett tillfälle haspla ur sig att ”Environmental problems may need some government regulation.” Varpå Curt Nicolin, som satt bredvid Day på lunchen, snäste: ”Are you a socialist!?”

⁸ Mellander och Ysander (1987).

REFERENSER

- Buchanan, James M. (1965), "An Economic Theory of Clubs". *Economica*, vol. 32, nr 1, 1-14.
- Gramlich, Edward M. och Bengt-Christer Ysander (1985), *Control of Local Government*. IUI Conference Reports 1985:1. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Horvat, Branko (1982), *The Political Economy of Socialism: A Marxist Social Theory*. London: M.E. Sharpe.
- Landsorganisationen i Sverige (1951), *Fackföreningsrörelsen och den fulla sysselsättningen*. Rapport till LO-kongressen 1951. Stockholm: LO.
- Mellander, Erik och Bengt-Christer Ysander (1987), "What Can Input Tell About Output? Analyzing Productivity and Efficiency in the Absence of Output Measures". IUI Working Paper nr 189.
- Murray, Richard (1973), "Samordning med kommunerna". Bilaga 11 i *Stabiliseringspolitiska bilagor*, SOU 1973:45. Stockholm: Finansdepartementet.
- Murray, Richard (1981), *Kommunernas roll i den offentliga sektorn*. Doktorsavhandling, nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet.
- Murray, Richard (1985), *Central Control of the Local Government Sector in Sweden*. I Edward M. Gramlich och Bengt-Christer Ysander (red.), *Control of Local Government*. IUI Conference Reports 1985:1. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Murray, Richard (1987a), *Den offentliga sektorn – effektivitet och produktivitet*. IUI Working Paper nr 175.
- Murray, Richard (1987b), *Den offentliga sektorn – produktivitet och effektivitet*. Bilaga 21 till långtidsutredningen 1987. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- Murray, Richard (1992), "Measuring Public Sector Output: The Swedish Report". I Zvi Griliches (red.), *Output Measurement in the Service Sectors*. Studies in Income and Wealth, vol. 56, National Bureau of Economic Research. Chicago: University of Chicago Press.
- Murray, Richard (1996), *Productivity Trends in the Public Sector in Sweden*. Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO). Stockholm: Fritzes.
- Musgrave, Richard A. (1959), *The Theory of Public Finance, A Study in Public Economy*. New York: McGraw-Hill.
- Niskanen, William A. (1971), *Bureaucracy and Representative Government*. Chicago: Aldine.
- SOU 1945:63, *Allmänna riktlinjer för den framtida bostadspolitiken: förslag till låne- och bidragsformer*. Bostadssociala utredningens slutbetänkande utgivet 1946. Stockholm.
- SOU 1967:11, *Programbudgetering*. Programbudgetutredningen. Stockholm: Statskontoret.
- SOU 1970:34, *Svenska folkets inkomster*. Låginkomstutredningen. Stockholm.
- SOU 1973:43, *Budgetreform*. Betänkande av Budgetutredningen. Stockholm: Finansdepartementet.
- SOU 1990:83, *Ny budgetproposition*. Betänkande av Budgetpropositionsutredningen. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- SOU 2007:75, *Att styra staten: regeringens styrning av sin förvaltning*. Betänkande av Styrutredningen. Stockholm: Fritzes.
- Södersten, Bo (1973), "Arbetarstyrd ekonomi". *Ekonomisk Debatt*, årg. 1, nr 8, 479-490.

Ysander, Bengt-Christer (1981), "Energi, stabilitet och tillväxt i svensk ekonomi: en arbetsrapport och resultatsammanfattning från KRAN-projekter". IUI Working Paper nr 36.

Ysander, Bengt-Christer och Richard Murray (1983), "Kontrollen av kommunerna". Forskningsrapport nr 18, IUI.

Vanek, Jaroslav (1970), *The General Theory of Labor Mangaged Economies*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

FÖRFATTARPresentation

FOTO: JONAS KARLSSON

Richard Murray är född 1941 och erhöll 1965 examen som pol.mag. Han arbetade ett par år på Statistiska centralbyrån innan han fick en amanuens tjänst på national-ekonomiska institutionen vid Stockholms universitet. Där kom han att ingå i Lars Werins forskningsprojekt Budgetundersökningen. 1970–73 arbetade han som biträdande sekreterare i den statliga Budgetutredningen. 1981 disputerade han på avhandlingen *Kommunernas roll i den offentliga sektorn*, vilken färdigställdes vid IUI, och tog därefter anställning på Statskontoret. Där blev han 1987 chefsekonom och förblev det till sin pensionering 2008. Under åren 1981–87 samarbetade han i flera projekt med Bengt-Christer Ysander vid IUI. Förutom Budgetutredningen har han varit sekreterare i Förvaltningspolitiska kommissionen 1995–97, Försvarsstyrningsutredningen 2005 och i utredningen Kriminalvårdens effektivitet 2008–2009. Nu arbetar han som konsult. Han var ordförande i Liberala (student)förbundet 1970 och var en av grundarna av Stockholmspartiet 1978. Under åren 1979–1991 deltog han i kommunfullmäktige och var ledamot av Fritidsnämnden och Gatunämnden i Stockholm. Nu är han verksam som ordförande för Förbundet för Ekoparken i Stockholm.